

09.03.2023

Asia/3

§ 14 Liikenneliikelaitoksen tilinpäätös v. 2022

HEL 2022-012828 T 02 06 01 00

Päätös

Johtokunta hyväksyi liikenneliikelaitoksen (HKL) vuoden 2022 tilinpäätöksen.

Johtokunta lähettää liikenneliikelaitoksen tilinpäätöksen edelleen kaupunginhallitukselle, kun kaikki johtokunnan jäsenet ovat tilinpäätöksen allekirjoittaneet, maininnalla, että tehdyn 14.165.584,53 euron poistoeuron vähennyksen ja 1.616.777,43 euron investointivarauksen vähennyksen jälkeen tilikauden tulos on ylijäämäinen 18.853.217,40 euroa ja että tilikauden ylijäämä siirretään liikenneliikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Käsittely

Asian esittelyn aikana paikalla oli asiantuntijana Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n taloussuunnittelupäällikkö Ari Päivärinta. Asiantuntija poistui kokouksesta asian esittelyn jälkeen.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Saara Kanto

Lisätiedot

Saara Kanto, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Liitteet

1 Tilinpäätösasiakirja 2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Yhtiöittämisen vaikutus HKL:n toimintaan ja taloudelliseen asemaan

Kaupunginvaltuusto päätti 22.9.2021, 282 §, silloisen HKL:n toiminnan yhtiöittämisestä metron infra- ja liikennöintisopimukseen liittyviä toiminto-

ja lukuun ottamatta. Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy (Kaupunkiliikenneyhtiö) aloitti toimintansa 1.2.2022. Yhtiöittämisessä HKL:n metro-omaisuus ja meteroon liittyvät keskeiset sopimukset jäivät liikelaitokseen.

HKL:n taseen loppusumma 31.1.2022 ennen yhtiöittämistä oli 1.345,4 milj. euroa. Taseen jaossa 1.2.2022 HKL:n taseen loppusummaksi jäi 536,8 milj. euroa, joten Kaupunkiliikenneyhtiön toimintaan kohdistuvia varoja ja velkoja palautettiin kaupungille yhteensä 808,6 milj. euroa.

Pysyviä vastaavia HKL:n taseeseen 1.2.2022 jäi 526,1 milj. euroa sekä vaihto-omaisuutta ja saamisia 10,7 milj. euroa.

Omaa pääomaa HKL:n taseessa 1.2.2022 oli 165,0 milj. euroa, poistoeroja ja vapaaehtoisia varauksia 44,5 milj. euroa sekä pitkäaikaisia ja lyhytaikaisia velkoja 327,3 milj. euroa.

HKL:n vuoden 2022 tuloslaskelma sisältää toteumatiedot ajalta 1.1.-31.1.2022 tilanteesta ennen kuin muut kuin metrotoiminnot siirrettiin Kaupunkiliikenneyhtiölle 1.2.2022 sekä toteumatiedot ajalta 1.2.-31.12.2022, jolloin HKL:n luvuissa on mukana vain metrotoimintaan sisältyvät toteumatiedot. Vuosien 2022 ja 2021 tilinpäätösluvut eivät ole vertailukelpoisia.

Olenneiset tapahtumat tilikaudella

Vuoden 2022 aikana HKL:n toimintaympäristön epävarmuustekijät lisääntyivät. Matkustajamäärät olivat edelleen noin 20 % alhaisemmat kuin ennen koronaviruspandemiaa. Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan seurauksena materiaalien ja työvoiman saatavuus heikentyi. Matkustajien väheneminen, energian hinnan nousu ja korkotason muutokset loivat epävarmuutta mm. laajempaan kaupunkikehittämiseen liittyvien joukkoliikenneinvestointien ajoitukseen.

Kevään 2022 aikana metron kuljettajia hakeutui toisiin tehtäviin, mikä näkyi koronan vuoksi tauolla olleiden kuljettajakoulutusten ja syksyllä kasvaneiden sairauspoissaolojen seurauksena matkustajille ajamattomina lähtöinä. Vuoden aikana Kaupunkiliikenneyhtiö käynnisti kuljettajakurssien järjestämisen uudelleen tarkoituksena vastata etenkin länsimetron Matinkylä-Kivenlahti -osuuden avaamisen myötä kasvaviin liikennöintimääriin. Liikennöintimäärien ja lähtövaihtuvuuden kasvun johdosta kuljettajarekrytointeihin ja koulutukseen panostettiin syksyllä 2022 ja työ jatkuu edelleen vuoden 2023 aikana.

Länsimetron Matinkylä-Kivenlahti -osuus avattiin matkustajaliikenteelle 3.12.2022. Vuoden 2021 puolivälissä aloitetut, osuuden liikennöitävyyden ja järjestelmien toiminnallisuuden ja turvallisuuden varmistamiseen tähtäävät testit, kuljettajien koulutukset ja koeajot jatkuivat vuoden 2022 aikana Kaupunkiliikenneyhtiön toimesta. Länsimetron, Kaupunkiliikenneyhtiön ja HKL:n yhteistyösopimuksen laajennus Matinkylä-Kivenlahti -osuuden käyttöönotto huomioiden astui voimaan 13.5.2022, jolloin myös rataosuuden alustava hallinnan siirto Kaupunkiliikenneyhtiölle tapahtui. Käyttöönoton valmistelevat toimet saatiin onnistuneesti suoritettua syksyllä ja tarvittavat turvallisuushyväksynnät saatiin marraskuun 2022 alussa.

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi 7.12.2022, 318 §, metron kapasiteetin ja luotettavuuden parantamiseen tähtäävän METKA-hankkeen hankesuunnitelman. Hankkeen myötä kantametrossa käytössä olevia, osin alkuperäisiä järjestelmiä tullaan uusimaan metron turvallisen ja luotettavan liikennöinnin varmistamiseksi. Uudistamisessa mahdollistetaan tulevaisuudessa myös metron puoliautomaattinen liikennöinti, jota tarvitaan, jotta vuoroväliä voidaan tihentää kapasiteetin nostamiseksi. Hankesuunnitelman viimeistelyn lisäksi vuoden 2022 aikana käynnistyi tarjouspyyntömateriaalin valmistelu ja radioverkon uusimiseen liittyvä testaus. Syksyllä 2022 käytiin vuoropuhelua mahdollisten järjestelmätoimittajien kanssa. Hankinta on tarkoitus käynnistää vuoden 2023 alussa.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) hallitus päätti 13.12.2022, 129 §, jatkaa nykyistä metroluonteen operointisopimusta HKL:n kanssa 7,5 vuodella, kun nykyinen sopimuskausi päättyy vuoden 2024 lopussa. Jatkosopimuksen valmistelu käynnistyy vuoden 2023 aikana.

Helsingin käräjäoikeus antoi maaliskuussa 2020 välipäätöksen metron automatisointia koskevien sopimusten purkua koskevassa asiassa. Päätöksen mukaan HKL:llä oli oikeus purkaa sopimukset Siemensin kanssa metrovarikon laajennusosan automatisointisopimusta lukuun ottamatta. Käräjäoikeuden näkemyksen mukaan automatisointiprojektin viivästykset johtuivat Siemensin vastuulla olevista syistä.

Helsingin käräjäoikeus antoi marraskuussa 2021 ratkaisunsa metron automatisointisopimusten purkamiseen liittyvien taloudellisten vaatimusten osalta. Ratkaisun mukaan Siemens on velvollinen suorittamaan HKL:lle vahingonkorvausta noin 5 miljoonaa euroa ja palauttamaan HKL:n maksamia kauppahintoja noin 3 miljoonaa euroa. HKL on yhdessä Helsingin kaupunginkanslian kanssa arvioinut, että käräjäoikeuden tuomioon on haettava muutosta hovioikeudelta. Käräjäoikeuden tuomioon ei voida tyytyä, kun otetaan huomioon, että käräjäoikeus on

välituomiossaan todennut, että HKL:llä on ollut oikeus purkaa riidan kohteena olevia sopimuksia. HKL katsoo kärsineensä enemmän taloudellista vahinkoa kuin mihin käräjäoikeus päätyi. HKL valitti käräjäoikeuden tuomiosta alkuvuonna 2022. Myös Siemens on valittanut tuomiosta. Osapuolet jättivät vastauksensa toistensa valituksiin marraskuussa 2022. Asian käsittely jatkuu seuraavaksi hovioikeudessa. Käsittelyaikataulu ei ole vielä tiedossa.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

HKL:lle oli kolme sitovaa tavoitetta, jotka toteutuivat seuraavasti:

- Tilikauden tulos vähintään nolla.

Tilikauden tulosta koskeva sitova tavoite toteutui. Tilikauden tulos oli 3,1 milj. euroa.

- Asiakastyytyväisyys (liikennöitsijäarvosana) pysyy vähintään vuoden 2020 tasolla ja saavuttaa metroliikenteessä tason 4,15.

Asiakastyytyväisyyden sitova tavoite ei toteutunut.

Metroliikenteen liikennöitsijäarvosana oli 4,09, mikä jäi alle tavoitteen 4,15. Keväällä 2022 toteutetussa tutkimuksessa liikennöitsijäarvosana oli vielä tavoitetasoa korkeampi, mutta syksyn aikana liikennöinnin luotettavuus heikentyi etenkin kuljettajaresurssien puutteesta johtuen. Tämä näkyi kyselytutkimuksen ”Aikataulussa pysyminen” -tuloksen merkittävänä laskuna laskien koko liikennöitsijäarvosanan tavoitetason alapuolelle.

- Liikennöinnin luotettavuus (ajettujen lähtöjen osuus tilatuista lähdöistä) ylittää tavoitetason 99,85 %.

Liikennöinnin luotettavuutta koskeva sitova tavoite ei toteutunut.

Metroliikenteessä ajettiin 98,98 % tilatuista lähdöistä, mikä jäi alle luotettavuustavoitteen 99,85 %. Ajamattomien lähtöjen syissä korostuu erityisesti kuljettajaresurssien puute, mikä aiheutti 92 % ajamattomista lähdöistä.

Suoritetilinpäätös

Metroliikenteessä tehtiin 69,9 milj. matkaa vuonna 2022 eli 25 % edellisvuotta enemmän.

Käyttötalous

HKL:n tilikauden liikevaihto oli 133,8 (2021: 220,5) milj. euroa. Liikevaihto muodostuu HSL:itä laskutettavista liikennöintikorvauksista 52,3

(2021: 99,7) milj. euroa, josta metron liikennöintikorvauksia oli 47,3 milj. euroa. HSL:ltä laskutettavia infrakorvauksia toteutui 62,5 (2021: 83,0) milj. euroa sekä kaupungin infratukea 3,4 (2021: 24,8) milj. euroa sekä muita myyntituottoja 15,6 (2021: 13,0) milj. euroa.

Kaupungin infratuen laskentatapaa on muutettu edellisestä vuodesta; kaupungin infratuki sisältää HSL:n infrakoron palautuksen kaupungille, jota on edellisinä tilikausina käsitelty omana eränään tuloslaskelman rahoituskuluissa.

Kulut ennen liikeylijäämää olivat 130,9 (2021: 213,2) milj. euroa. Suurin menoerä on Kaupunkiliikenneyhtiölle maksetut alihankintamenot 81,1 milj. euroa. Alihankintamenoihin sisältyy Kaupunkiliikenneyhtiön suorittaman metron operointimenot sekä metro-omaisuuteen liittyvät huolto-, kunnossapito- ja kehittämismenot.

Tulos rahoituserien jälkeen eli ylijäämä ennen varausten muutoksia oli 3,1 (2021: 0,8) milj. euroa.

Poistoeron ja investointivarausten muutoksien jälkeen HKL:n tulos oli 18,9 (2021: 3,6) milj. euroa. Poistoeroja ja investointivarauksia purettiin taseesta 31.1.2022 siltä osin kuin ne kohdistuivat Kaupunkiliikenneyhtiölle siirtyvään omaisuuteen.

Investoinnit

HKL:n bruttoinvestoinnit olivat 71,1 (2021: 242,9; TA22: 81,6) milj. euroa. Suurin yksittäinen investointi oli uudet M300-metrovaunut 21,2 milj. euroa. Vanhojen metrovaunujen peruskorjauksia toteutui 10,5 milj. euroa vuonna 2022. Sörnäisten metroaseman peruskorjaukseen kohdistui investointeja 4,4 milj. euroa ja Hakanimen metroaseman peruskorjaukseen 2,9 milj. euroa.

Rahoitus ja tase

HKL ei nostanut uutta pitkäaikaista lainaa vuonna 2022. HKL:n investointien rahoittamiseen käyttämän kaupungin lyhytaikaisen luotollisen käyttötilin saldo oli 141,4 milj. euroa 31.12.2022 (31.12.2021: 326,5).

HKL:n taseen loppusumma oli 568,5 milj. euroa 31.12.2022 (31.12.2021: 1 337,0 milj. euroa).

Esittelijä

toimitusjohtaja
Saara Kanto

09.03.2023

Asia/3

Lisätiedot

Saara Kanto, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

Liitteet

1 Tilinpäätösasiakirja 2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta 16.02.2023 § 15

HEL 2022-012828 T 02 06 01 00

Päätös

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitoksen tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2022 sekä esitti kaupunginhallitukselle, että tilikauden alijäämä -2 405 170,04 euroa siirretään rakentamispalveluliikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Simo Aapro, talouspäälikkö, puhelin: 310 76524
simo.aapro(a)hel.fi

Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta 13.02.2023 § 9

HEL 2022-012828 T 02 06 01 00

Päätös

Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta päätti hyväksyä Helsingin kaupungin taloushallintopalveluliikelaitoksen tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1. - 31.12.2022 ehdotuksen kokouksessa muutetun liitteen nro 2 olevan tilinpäätöskirjan mukaisesti sekä päätti esittää kaupunginhallitukselle, että tilikauden alijäämä 1 043 625,53 euroa siirretään Taloushallintopalveluliikelaitoksen edellisten tilikausien yli-/alijäämiin.

09.03.2023

Asia/3

Esittelijä

toimitusjohtaja
Anniina Kitula

Lisätiedot

Mari Kärnä, talouspäällikkö, puhelin: 09 310 25106
mari.karna(a)hel.fi

Tarkastuslautakunta 07.02.2023 § 11

HEL 2022-012828 T 02 06 01 00

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti hyväksyä tarkastustoimen vuoden 2022 tu-
losbudjetin toteumatiedot ja vuoden 2022 tilinpäätöstiedot.

Esittelijä

tarkastusjohtaja
Timo Terävä

Lisätiedot

Vilma Lamminpää, controller, puhelin: +358931036581
vilma.lamminpaa(a)hel.fi

Palvelukeskusliikelaituksen johtokunta 06.02.2023 § 7

HEL 2022-012828 T 02 06 01 00

Päätös

Palvelukeskusliikelaituksen johtokunta päätti hyväksyä ja allekirjoittaa
Helsingin kaupungin palvelukeskusliikelaituksen tilinpäätöksen ja toi-
mintakertomuksen tilikaudelta 1.1. - 31.12.2022 kokouksessa keskus-
telluilla tarkennuksilla esitettäväksi edelleen kaupunginhallitukselle.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Minna Hoffström

Lisätiedot

Sirkka Ilmoniemi, kirjanpitoapäällikkö, puhelin: +358 9 310 27805
sirkka.ilmoniemi(a)hel.fi
Mikael Neuvonen, päällikkö, puhelin: +358 9 310 27752
mikael.neuvonen(a)hel.fi